

PRO-TAAL

Naar eerlijke toetspraktijken in het mbo:
programmatisch toetsen van (meertalige)
beroepstaalvaardigheid

Studiedag Mbo Taalacademie
Amersfoort, 18 september 2026

Cindy Kuiper, associate lector Meertaligheid en Onderwijs
Namens projectgroep PRO-TAAL

Programma

- Introductie project PRO-TAAL 12.00-12.20 uur
- Casusbespreking in drietallen 12.20-12.45 uur
- Casusbespreking plenair 12.45-13.00 uur

Aanleiding (1)

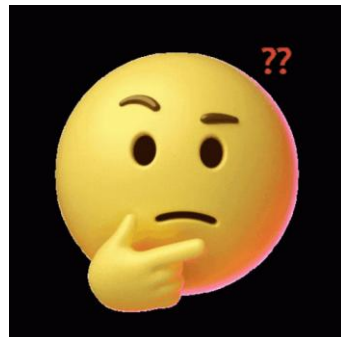
Casus

“Yunuscan functioneert goed tijdens zijn stage in het ziekenhuis. Hij communiceert effectief met patiënten en collega's en zijn kennis van het Turks helpt hem soms juist om beter contact te maken. Tegelijkertijd scoort hij laag op schriftelijke toetsen Nederlands op school en maakt hij zich zorgen over zijn examen.”

Aanleiding (2)

Dilemma's

- Laat een lage score op een taaltoets zien wat Yunuscan als toekomstig zorgprofessional kan?
- Beoordelen we hier vooral zijn beroepstaalvaardigheid of zijn algemene taalvaardigheid?
- Hoe waarderen we de meertalige communicatieve vaardigheden die hij in de praktijk succesvol inzet?
- Hoe zorgen we voor een toetspraktijk die recht doet aan zowel beroepsbekwaamheid als taalontwikkeling?

Focus PRO-TAAL

PRO-TAAL onderzoekt hoe (meertalige) beroepstaalvaardigheid eerlijker kan worden beoordeeld, passend bij de beroepspraktijk van mbo-studenten.

Achtergrond PRO-TAAL

- Onderzoeksprogramma ‘Kennis voor onderwijs van de toekomst’ (voor sector mbo)
- Financier: NKO
- Looptijd: 1 april 2026 – 1 april 2030
- Zie [PRO-LANGUAGE. Towards equitable assessment in VET: programmatic assessment of professional \(multi\)language competencies PRO-TAAL. Naar eerlijke toetspraktijken in het mbo: programmatisch toetsen van \(meertalige\) beroepstaalvaardigheid. | Nationaal Kennisinstituut Onderwijs](#)
- [PRO-TAAL - Naar eerlijke toetspraktijken in het mbo: programmatisch toetsen van \(meertalige\) beroepstaalvaardigheid | Hogeschool Utrecht](#)

PRO-TAAL en nieuwe taaleisen

Het advies Nieuwe taaleisen mbo pleit voor:

- Functionele taalvaardigheid in betekenisvolle beroepssituaties
- Waardering van meertaligheid als uitgangspunt
- Taal als gezamenlijke verantwoordelijkheid van vak- en taaldocenten
- Passende examinering die recht doet aan de diversiteit van mbo-studenten

PRO-TAAL onderzoekt hoe dit in de praktijk vorm kan krijgen:

- Beoordelen van (meertalige) beroepstaalvaardigheid in authentieke beroepscontexten
- Lerend Kwalificeren op basis van meerdere bewijzen over langere tijd
- Meer ruimte voor maatwerk en meertalige repertoires
- Ontwikkeling van eerlijkere en inclusievere toets- en beoordelingspraktijken in het mbo

Wie nemen deel aan PRO-TAAL?

- HU-projectteam van onderzoekers (o.a. Liesbeth Baartman, Jantien Smit, Maaïke Koopman en Roel Fröhling)
- Vijf roc's
- Expertgroep met o.a. vertegenwoordigers vanuit Mbo Taalacademie en Coöperatie Examens Mbo

ROC	Domein/opleiding	Broker
Aventus	Zorg en Welzijn	Arja de Vries
Albeda	Retailmedewerker/Business medewerker	Marleen Hofland en Joyce Melis
RijnIJssel	Elektrotechniek	Christel Wolterinck en Liza Graumans
ROC van Amsterdam	Welzijn en helpende zorg	Jannah Larrazabal Garcia
ROC Midden Nederland	Beauty College; haarverzorging en schoonheidsverzorging	Matthijs de Wit

Wat gaan we doen in PRO-TAAL?

- Ontwerpen van een eerlijker systeem van toetsing/examinering door middel van het inzetten van een diversiteit aan ‘taalbewijzen’ voor leren en beslissen (Lerend Kwalificeren). Dit systeem vertegenwoordigt de beroepstaalvaardigheid van studenten in de breedte en thuistalen mogen benut worden waar dit functioneel is.

Hoe gaan we werken in PRO-TAAL?

- Vijf mbo-instellingen gaan gedurende 4 jaar met ontwerpteams aan de slag. Zij ontwerpen een nieuw/herzien systeem van toetsing/examinering en proberen interventies uit binnen de eigen opleidingscontext.

-
- Docent-onderzoeker vanuit ROC = 'broker'
Met ervaring praktijkgericht onderzoek
 - Lid examencommissie
 - Beleidsadviseur Taal
 - 2 taaldocenten
 - 2 beroepsgerichte docenten

Wat willen we bereiken met PRO-TAAL?

- Nieuwe systematiek van toetsing/examinering, professionalisering docenten, netwerkvorming, toolbox met voorbeelden en instrumenten, beleidsontwikkeling richting inclusiever onderwijs.

Casusbespreking in drietallen (1)

- Doel: uitwisselen van perspectieven op thema's PRO-TAAL
- Er worden drie casussen uitgedeeld die raken aan de thematiek van PRO-TAAL
- Ga in drietallen in gesprek over het dilemma bij de casus
- Je krijgt hiervoor 15 minuten
- We bespreken 10 minuten na

Casusbespreking in drietallen (2)

Casus 1 Sterk in de praktijk, onvoldoende op het examen

- *Een student Verpleegkunde scoort onvoldoende op instellingsexamen Spreken, maar communiceert professioneel en empathisch in de praktijk.*

Dilemma

- Wat weegt zwaarder: hoe een student communiceert in de beroepspraktijk of hoe de student presteert in een gestandaardiseerde examensituatie?

Casusbespreking in drietallen (2)

Casus 2 Sterk vakwerk, zwakkere taalvorm

- *Een student Electrotechniek schrijft een onderhoudsrapport, dat (vak)inhoudelijk correct is, maar veel fouten (spelling en grammatica) en enkele ongebruikelijke formuleringen bevat.*

Dilemma

- Wanneer taal niet helemaal correct is, maar de beroepsinhoud volledig klopt, wat beoordelen we dan eigenlijk?

Casusbespreking in drietallen (2)

Casus 3 Voldoende voor Nederlands, onvoldoende in de praktijk

- *Student haalt goede resultaten op de examens Nederlands, maar tijdens BPV blijkt dat hij communicatie met klanten lastig vindt, zich niet makkelijk aanpast aan gesprekspartners, en vaktaal soms onjuist gebruikt.*

Dilemma

- Wat zegt een onvoldoende voor Nederlands over het vermogen om beroepsmatig te communiceren?

Casusbespreking plenair

Casus 4 Meertaligheid als beroepscompetentie?

- Een BBL-student Verzorgende IG loopt stage in een taaldiverse wijk. Naast het Nederlands gebruikt hij soms ook Turks in gesprekken met cliënten die zich daarin het gemakkelijkst uitdrukken. Daardoor verlopen contacten soepeler en voelen cliënten zich beter begrepen. Bij de beoordeling van de stage wordt echter alleen gekeken naar zijn Nederlandse taalgebruik.

Dilemma

- Wat blijft buiten beeld als we alleen Nederlands beoordelen in een meertalige beroepspraktijk?

Discussievragen

- Is dit volgens jou een voorbeeld van beroepstaalvaardigheid?
- Wanneer wordt meertaligheid een professionele competentie?
- Welke vormen van taalgebruik zouden zichtbaar moeten worden in een beoordeling?
- Welke kansen en risico's zie je daarbij?

Tot slot

Op de hoogte blijven van de ontwikkelingen van ons project?

- Check [PRO-TAAL - Naar eerlijke toetspraktijken in het mbo: programmatisch toetsen van \(meertalige\) beroepstaalvaardigheid | Hogeschool Utrecht](#)

Voor vragen over het project:

- cindy.kuiper@hu.nl of [Cindy Kuiper | LinkedIn](#)

Dank voor jullie aandacht!

Volg het lectoraat

- hu.nl/onderzoek/meertaligheid-en-onderwijs
- linkedin.com/company/lectoraat-meertaligheid-en-onderwijs/

Contact

- cindy.kuiper@hu.nl
- meertaligheid@hu.nl

